

Beslut

Emotion Fonder AB
Att. Mikael Skönborg
Strandvägen 5B
114 51 STOCKHOLM

FI Dnr 04-7454-320

Återkallelse av tillstånd att bedriva fondverksamhet

Beslut (att meddelas 2005-01-26)

1. Finansinspektionen återkallar, med stöd av 43 § första stycket 2, lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, det för Emotion Fonder AB:s, 556614-7822, den 28 juni 2002 (dnr 02-500-402) meddelade tillstånd att bedriva fondverksamhet enligt 11 § andra stycket lagen om värdepappersfonder och annan näringsverksamhet enligt 3 § lagen om värdepappersfonder.
2. Beslutet i punkt 1 ska gälla omedelbart.
3. Emotion Fonder AB ska senast den 26 februari 2005 till Finansinspektionen inkomma med uppgifter om att den tillståndspliktiga verksamheten har avvecklats. Uppgifterna ska vara bekräftade av bolagets revisor.

Överklagande sker till kammarrätten, enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Emotion Fonder AB (fondbolaget) har tillstånd att bedriva fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Fondbolaget har också tillstånd att enligt 3 § lagen om värdepappersfonder förvalta en så kallad nationell fond, Emotion Global Fund (fonden). Fonden har under 20 andelsägare och ett förvaltad kapital på ca fyra miljoner kronor. Någon ytterligare fond förvaltas inte av fondbolaget.

Finansinspektionen har i sin tillsyn iakttagit en rad brister i fondbolaget avseende organisation, förvaltning och ekonomi. Sammantaget finner Finansinspektionen att dessa brister tillsammans visar att fondbolaget är olämplig att utöva den verksamhet som fondbolaget haft tillstånd för.

Under den tid Finansinspektionen har haft fondbolaget under särskild granskning har bolaget bytt ägare och till delar även ledning. En ny ägare och tillika verkställande direktör har tillträtt i september 2004. Dessa förändringar föranleder inte Finansinspektionen att göra en annan bedömning.

Finansinspektionen finner att de brister som förelegat är så allvarliga att bolaget inte har förutsättningar att bedriva en sund fondverksamhet. Finansinspektionen anser inte att det är tillräckligt att meddela bolaget en varning. Fondbolagets tillstånd bör därför återkallas.

Finansinspektionens bedömning

1. Inledande kommentarer

Finansinspektionen har i sin tillsyn att se till att en sund utveckling av verksamheten främjas. I denna tillsyn har Finansinspektionen iakttagit en rad brister i verksamheten. Dessa kan hänföras till fondbolagets organisation, till förvaltningen av fonden och till fondbolagets ekonomiska förutsättningar att driva en sund verksamhet.

Det förtjänar också att inledningsvis noteras att fondbolaget har en skyldighet att lämna de upplysningar som Finansinspektionen begär. Finansinspektionen kan konstatera att de uppgifter som lämnats från fondbolaget tidvis har varit otydliga, motstridiga och i några fall direkt felaktiga.

2. Fondbolagets organisation

Det är Finansinspektionens bedömning att fondbolaget har haft allvarliga brister avseende verksamhetens organisation. Bristerna kan sammanfattas i otillräcklig organisation, bristande kunskaper om verksamheten samt otillräckliga erfarenheter av finansiell verksamhet i ledningen. Fondbolaget har

därtill underlåtit att underrätta Finansinspektionen om väsentliga förändringar i verksamheten.

Fondbolaget är ett litet bolag där den verkställande direktören även haft ansvaret som förvaltare. Detta ställer särskilt höga krav på organisationen för att säkerställa att förvaltningen blir föremål för en ändamålsenlig intern kontroll och oberoende granskning. Finansinspektionen konstaterar att fondbolaget tidvis har saknat ytterligare anställda och det har varit oklart vem som svarat för administrationen och den interna kontrollen.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för fondbolagets organisation och förvaltningen av fondbolagets angelägenheter. Styrelsen bör verka för att en god intern kontroll präglar organisationen. Vidare bör styrelsen se till att det finns en oberoende granskningsfunktion.

Finansinspektionen konstaterar att fondbolaget har lagt vitala funktioner, som styrelseledamot, verkställande direktör och förvaltare, på en och samma person. Det har varit oklart vem som har haft ansvar att kontrollera att förvaltaren följer interna placeringslimiter, fondbestämmelser, lagar, föreskrifter och interna regler. Fondbolaget har under viss tid helt saknat en oberoende granskningsfunktion.

Finansinspektionen har kunnat konstatera att fondbolagets ledning saknat kunskap om verksamheten och de krav som följer av den näringsrättsliga regleringen. Den verkställande direktören har t.ex. inte kunnat svara på grundläggande frågor om hur administrationen har skötts eller vilka personer som varit verksamma i fondbolaget. Ledningen i fondbolaget har vid förfrågan inte kunnat svara på vem som varit oberoende granskningsman respektive klagomålsansvarig och regelansvarig i fondbolaget eller vilka som har ingått i förvaltningskommittén. Fondbolagets ledning har heller inte kunnat svara på hur innehaven i fonden löpande stämts av mot konto och depå hos förvaringsinstitutet.

Enligt initiala uppgifter från fondbolaget har fondbolaget därtill varit delägare i ett bolag som avsåg att tillhandahålla kapitalförvaltning i form av förvaltning av kunders PPM-innehav. Att driva annan verksamhet, direkt eller indirekt, är inte förenligt med lagen om värdepappersfonder. Fondbolaget har därefter angett att de initiala uppgifterna var felaktiga och att fondbolaget aldrig varit delägare i bolaget. Dessa förhållanden understryker att fondbolaget saknat tillräcklig kunskap om sin egen verksamhet och om gällande bestämmelser.

Fondbolaget har medgett att de administrativa rutinerna inte varit acceptabla och att fondbolaget inte i den omfattning som krävs har informerat Bolagsverket eller Finansinspektionen om ändringarna avseende ledning och styrelse. Enligt fondbolaget har problemen kring administrationen haft sin orsak i svårigheter att rekrytera lämplig personal.

Finansinspektionen kan konstatera att fondbolaget inte heller har uppfyllt det informationskrav som enligt lag och föreskrift åligger fondbolaget. Först efter direkt påtalan från Finansinspektionen har fondbolaget informerat om väsentliga förändringar, som att fondbolaget bytt verkställande direktör vid flera tillfällen under 2004. Finansinspektionen kan med anledning av uppgifterna kring delägandet av ett annat bolag också notera att fondbolaget gett Finansinspektionen felaktig eller missvisande information.

Sammanfattningsvis kan konstaterats att ledningen i fondbolaget under den tid Finansinspektionens särskilda granskning pågått inte haft tillräcklig kontroll över organisationen. Den har heller inte informerat Finansinspektionen om väsentliga förändringar och fondbolaget har brustit i fråga om förvaltning (se nedan). Detta visar att ledningen saknat nödvändiga kunskaper för att kunna bedriva en sund verksamhet.

Efter det att ovan nämnda brister har konstaterats har en ny ägare köpt fondbolaget. Den nye ägaren har även gått in i bolagets förvaltning som verkställande direktör. Finansinspektionen konstaterar att den nye ägaren saknar närmare erfarenhet av att driva en tillståndspliktig finansiell verksamhet.

Bland de åtgärder den nye ägaren vidtagit kan nämnas att en ytterligare person anställts för att sköta bolagets administration. Enligt uppgift har två nya styrelseledamöter utsetts, men Finansinspektionen kan konstatera att dessa inte registrerats i bolagsregistret. I stort förefaller därför styrelsen vara densamma som tidigare. Styrelsen ordförande kommer att kvarstå i samma roll. Vidare har en extern konsult utsetts som regelansvarig och bolaget har fått en ny revisor. Enligt uppgift har revisorn fått uppdrag att utse en oberoende granskningsman.

Enligt Finansinspektionens bedömning är de förändringar som nyligen genomförts eller planerats inte tillräckliga för att säkerställa att bolaget har en ändamålsenlig organisation, en god intern kontroll och oberoende granskningsfunktion eller en säkerställd förmåga att driva verksamheten i enlighet med de krav som ställs upp i lag och föreskrifter.

2. Förvaltningen av fonden

Det är Finansinspektionens bedömning att fondbolaget har brustit i förvaltningen och värderingen av fonden samt att rutinerna kring handeln med fondandelarna inte varit tillfyllest. Fondbolaget förvaltar en nationell fond som fått flera och långt gående undantag från de vanliga placeringsreglerna i lagen om värdepappersfonder. Mot denna bakgrund är det särskilt anmärkningsvärt att fondbolaget saknat ett utvecklat riskhanteringssystem. I sin ansökan om tillstånd, angav fondbolaget att de skulle använda sig av de risk- och avkastningsmått som rekommenderades av Fondbolagens Förening samt fyra andra angivna riskmått. Fondbolaget har dock senare hävdade att användande av riskmått inte tillförde något värde och inte var nödvändiga för fondbolagets typ av

förvaltning. Samtidigt har fondbolaget uppgett att de vanligaste riskmåten månatligen skickats ut till andelsägarna.

Finansinspektionen finner det anmärkningsvärt att fondbolaget inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att kontrollera riskerna i förvaltningen. Det är inte tillräckligt att fondbolaget kommunicerar vissa riskmått med andelsägarna, om inte riskmåten används i förvaltningen. Vid ett platsbesök konstaterade Finansinspektionen att ansvarig förvaltare (och vid den tidpunkten tillika verkställande direktör och styrelseledamot) synes sakna tillräckliga kunskaper om bolagets fondsystem.

Utredningen visar vidare att fonden under en period varit felvärderad. Fondbolaget har uppgett att andelsägare som lidit skada har kompenseras när felet upptäcktes. Vid Finansinspektionens platsbesök kunde även konstateras att ledningen saknat kunskaper om när och hur prisinformation erhöles för beräkning av fondandelsvärdet (NAV-Net Asset Value). Fondbolaget har medgett bristerna och har uppgett att de ändrat rutinerna för värdering.

Finansinspektionen noterar också att fondbolaget vid ett flertal tillfällen, både före och efter försäljningen av fondbolaget, underlåtit att till Finansinspektionen ge in kvartalsrapporter och årsberättelse i tid. Fondbolaget har uppgett att detta berott på brister hos anlitate uppdragstagare. Finansinspektionen understryker att ansvaret för en korrekt rapportering åligger fondbolaget oavsett om detta har uppdragits åt annan.

Sammantaget finner Finansinspektionen att fondbolaget uppvisat brister i förvaltningen, värderingen och rapporteringen av fonden.

Den nye ägaren har uppgett att han ändrat rutinerna för värdering av fonden. I den nuvarande organisationen saknas dokumenterad erfarenhet av fondförvaltning eller annan yrkesmässig förvaltningsverksamhet. Det saknas därför anledning att tro att fondbolaget nu har möjlighet att förvalta fonden på ett sätt som är förenligt med sund fondverksamhet.

3. Ekonomiska förutsättningar för en sund verksamhet

Fondbolaget förvaltar en fond med ett kapital på ca 4 miljoner kronor. Fondbolaget tar inte ut någon fast förvaltningsavgift utan enbart en rörlig, resultatbaserad avgift. Detta har lett till att fondbolaget sedan start inte har haft några reella intäkter.

Finansinspektionen kan konstatera att bristen på intäkter visat sig i frågan om det egna kapitalet. Under lång tid har det egna kapitalet understigit aktiekapitalet. Per årsbokslutet den 31 augusti 2003 uppgick det egna kapitalet till 63 procent av aktiekapitalet. Per kvartalsrapporteringen den 31 december 2003 var det egna kapitalet nere i 57 procent av aktiekapitalet. Under 2004

genomfördes en nyemission som tillfört bolaget nytt kapital. Per den 30 september 2004 uppgick det egna kapitalet till 68 procent av aktiekapitalet.

Enligt lagen om värdepappersfonder ska ett tillstånd återkallas om fondbolaget förlorat mer än en tredje del av sitt aktiekapital och detta inte återställs inom tre månader. Därutöver ska ett fondbolag ha sådan ekonomi att en sund verksamhet kan bedrivas. Med tanke på att fondbolaget saknat intäkter och under lång tid haft ett eget kapital som understiger aktiekapitalet, finns grundad anledning att anta att det saknas ekonomiska förutsättningar för en sund verksamhet.

Den nye ägaren har uppgett att han är beredd att skjuta till kapital om det behövs. Han har också inkommit med en prognos för åren 2005-2007. I prognosen görs antagande om att fondförmögenheten kommer att uppgå till 20 miljoner år 2005, 50 miljoner år 2006 och 100 miljoner år 2007. Vidare görs ett antagande om en årlig värdeökning på 7-8 procent (fondbolaget tar endast tar ut en resultatbaserad ersättning). Byggt på dessa antaganden går fondbolaget med förlust under 2005 samt redovisar en liten vinst under 2006.

Finansinspektionen kan konstatera att den prognos som lämnats av den nye ägaren för åren 2005-2007 kännetecknas av optimism och stor osäkerhet. Fondbolaget saknar alltså intäkter och fondbolagets egna medel ligger fortfarande under aktiekapitalet. Mot denna bakgrund kvarstår bedömningen att fondbolaget inte har ekonomiska förutsättningar att bedriva en sund verksamhet.

4. Sanktion

Finansinspektionen anser att fondbolaget har haft en bristfällig organisation som i väsentliga delar kvarstår sedan den nye ägaren tagit över verksamheten. Fondbolagets ledning har visat sig sakna grundläggande kunskaper om sin egen verksamhet, förvaltning och den näringsrättsliga regleringen. Den nye ägaren har inte kunnat visa att han besitter tillräckliga kunskaper eller har en tillfredställande erfarenhet av fondverksamhet, så att Finansinspektionen har grundad anledning att göra en god prognos för att bristerna kommer att rättas till. Fondbolaget har vidare brustit i riskkontroll, värdering och rapportering samt har lämnat bristfällig och tidvis felaktig information till Finansinspektionen. Fondbolaget synes också sakna de ekonomiska förutsättningar som rimligen kan krävas.

Finansinspektionen gör den sammanvägda bedömningen att fondbolaget visat sig olämplig att utöva fondverksamhet och annan näringsverksamhet enligt 3 § lagen om värdepappersfonder. Tillståndet bör därför återkallas. Det saknas skäl att i stället meddela varning.

Mot bakgrund av att den nye ägaren och verkställande direktören saknar erfarenhet från liknande verksamhet och då fondbolaget saknar intäkter, finns skäl att låta beslutet gälla omedelbart.

Ingrid Bonde

Mikael Karlsson

Kopia för kännedom till
den av Finansinspektionen förordnade revisorn i Emotion Fonder AB
Skatteverket
Statistiska Centralbyrån
Fondbolagens Förening
FöreningsSparbanken AB (publ) i dess egenskap av förvaringsinstitut